

Financiële verordening gemeente Delft

De raad van de gemeente Delft;

Gelezen het voorstel van het college van 25 januari 2022;

BESLUIT:

1. de hierna volgende: "Financiële verordening gemeente Delft" vast te stellen;
2. de verordening in werking te laten treden de dag na publicatie met terugwerkende kracht tot 1 januari 2022;
3. de toelichting en de was-woordt tabel (zie bijlage) voor kennisgeving aan te nemen.

Financiële verordening gemeente Delft

VERORDENING voor het financieel beleid, het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Delft.

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a **administratie**
Het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, het functioneren en het beheersen van (onderdelen van) de organisatie van de gemeente Delft en ten behoeve van de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.
- b **financiële administratie**
Het systematisch verwerken van financiële gegevens van (onderdelen van) de organisatie van de gemeente Delft, teneinde te komen tot een goed inzicht in:
  - de financieel-economische positie;
  - het financieel beheer;
  - de uitvoering van de programmabegroting;
  - het afwikkelen van vorderingen en schulden;
  - het rekeningresultaat en de verantwoording daarover.
- c **administratieve organisatie**
Het stelsel van organisatorische maatregelen gericht op het tot stand brengen en het in stand houden van de goede werking van de bestuurlijke en ambtelijke informatieverzorging ten behoeve van de verantwoordelijke leiding.
- d **financieel beheer**
Het uitoefenen van bestuur over en toezicht op het beheer van middelen en het uitoefenen van rechten van de gemeente Delft.
- e **cyclusdocumenten**
Dit betreft de documenten die onderdeel uitmaken van de planning- & controlcyclus: kadernota (inclusief voorjaarsrapportage), programmabegroting, najaarsrapportage, en jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening).
- f **rechtmatigheid**
Het in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving, inclusief de nadere uitwerking in gemeentelijke verordeningen, de controleverordening, het controleprotocol en het toetsingskader accountantscontrole.
- g **doelmatigheid**
Het realiseren van bepaalde prestaties en beoogde maatschappelijke effecten met een zo efficiënt mogelijke inzet van middelen.
- h **doeltreffendheid**
De mate waarin bepaalde prestaties bijdragen aan beoogde maatschappelijke effecten.
- i **programma**
De programma's geven voor een afgebakend beleidsterrein aan wat de belangrijkste door de gemeente nagestreefde doelen zijn. Per programma is vermeld welke maatschappelijke effecten worden nagestreefd en welke prestaties bijdragen om die maatschappelijke effecten te bereiken.
- j **taakveld**
Verplicht voorgeschreven eenheden (beleidsvelden) waarin de programma's zijn onderverdeeld. De taakvelden zijn onderdeel van de Informatie voor derden (Iv3). Dit is een informatiesysteem van het Rijk dat voorschrijft welke informatie de gemeente moet verstrekken. De Iv3 levert een

- bijdrage aan de informatievoorziening over de financiën van medeoverheden en maakt vergelijkingen tussen gemeenten mogelijk.
- k **indicator**
Bij de programma's zijn beleidsindicatoren opgenomen: hiermee wordt gemeten of effecten en/of prestaties worden gehaald.
- l **Streefwaarde**
Bij de indicatoren worden streefwaarden geformuleerd. Een streefwaarde is het nagestreefde en meetbare niveau waarop de indicator op een vastgelegd moment moet komen.

TITEL 1. PROGRAMMABEGROTING EN VERANTWOORDING

Artikel 2. Programmabegroting

- De raad stelt bij aanvang van iedere raadsperiode een programmaindeling voor die raadsperiode vast.
- De indeling van de begroting betreft een onderverdeling in programma's en een toedeling van taakvelden.
  - Indien wijzigingen in de indeling noodzakelijk zijn, worden deze vermeld en in het geval van aanpassingen op het niveau van de programma's aan de raad ter goedkeuring voorgelegd.
- De raad stelt per programma vast:
  - de beoogde maatschappelijke effecten en prestaties, streefwaarden voor de voorgeschreven beleidsindicatoren (BBV) en zelfgekozen indicatoren en streefwaarden;
  - de baten en lasten, stortingen en onttrekkingen;
  - het investeringsprogramma.
- De raad stelt in ieder geval bij aanvang van de raadsperiode vast over welke onderwerpen een extra paragraaf – naast de verplichte paragrafen – wordt opgenomen.

Artikel 3. Tussentijdse rapportage en informatie

- Het college informeert de raad door middel van uitvoeringsrapportages tweemaal per jaar (in voor- en najaar) over de uitvoering van de programmabegroting.
- Bij de tussentijdse nota in het voorjaar kunnen voorstellen worden gedaan voor activiteiten en werkzaamheden die in het voorgaande jaar niet of niet volledig zijn gerealiseerd dan wel niet zijn afgerond. Deze voorstellen zijn getoetst aan de criteria genoemd in artikel 6 lid 2 a t/m e. Daarnaast bevat deze tussentijdse nota voorstellen die effect hebben op het lopende begrotingsjaar en de meerjarenraming.
Voor zover er daaraan voorafgaand in het begin van het nieuwe begrotingsjaar activiteiten worden uitgevoerd zonder dat formeel de begroting door de raad is gewijzigd worden deze tijdelijke budgetoverschrijdingen geacht te passen binnen het beleid van de raad.
- De najaarsrapportage gaat in op afwijkingen van de baten, lasten, reservemutaties op het niveau van de programma's van het lopende begrotingsjaar en op de voortgang van het investeringsprogramma.

Artikel 4. Informatieplicht en bevoegdheden

- Het college besluit niet over de aan- en verkoop van goederen, werken en diensten die specifiek door de raad bij de jaarlijkse begrotingsbehandeling zijn aangegeven, dan nadat de raad is geraadpleegd en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen kenbaar te maken.
- Het college besluit niet over het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties die afwijken van het bepaalde in de Verordening Gemeentegaranties Geldleningen, dan na een besluit van de raad inhoudende een goedkeuring van het voorgenomen collegebesluit.
- Het voorgaande lid is niet van toepassing op:
  - De jaarlijkse liquiditeitslening aan Parkeren Delft BV;
  - De leningen die het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland verstrekt.
- Het college besluit niet tot het doen van kapitaalstortingen in instellingen en ondernemingen, dan na een besluit van de raad inhoudende een goedkeuring van het voorgenomen collegebesluit.

Artikel 5. EMU-saldo

- In de programmabegroting is het EMU-saldo opgenomen om een indicatie te geven van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden).
- Wanneer het Rijk de gemeente bericht dat alle gemeenten samen het collectieve aandeel van gemeenten in het EMU-tekort, bedoeld in artikel 3, zesde lid, van de Wet Houdbare OverheidsFinanciën (wet HOF), hebben overschreden, informeert het college de raad hierover. Als daarop

een aanpassing van de begroting nodig is, doet het college een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

Artikel 6. Jaarstukken

1. Het college legt verantwoording af over de uitvoering van de programma's. In de verantwoording geeft het college aan:
  - a. wat bereikt is en hoe de resultaten zich verhouden tot de in de programmabegroting gestelde doelen;
  - b. wat de lasten en baten, stortingen en onttrekkingen met betrekking tot reserves zijn;
  - c. wat het rekeningresultaat is;
  - d. wat het voorstel is voor bestemming van het resultaat;
  - e. wat de voortgang is van het investeringsprogramma.
2. Het voorstel voor bestemming van het resultaat betreft verrekeningen met bestemmingsreserves en overige voorstellen. De bestemmingsvoorstellen worden toegelicht in de jaarstukken en getoetst aan de volgende criteria:
  - a. beleidsinhoudelijke noodzaak;
  - b. inbedding in de werkplanning van het nieuwe jaar;
  - c. het voorstel heeft betrekking op incidentele budgetten;
  - d. het minimumbedrag bedraagt € 100.000 per post en is gebaseerd op een concreet bestedingsvoorstel. Zo nodig kan gemotiveerd worden afgeweken van het minimumbedrag;
  - e. het begrotingsaldo van het betreffende programma mag niet worden overschreden, behoudens situaties waarbij aantoonbare exogene factoren het begrotingsresultaat negatief hebben beïnvloed.
3. Dividend- of winstuitkeringen van derden, deelnemingen of verbonden partijen, komen ten gunste van het gemeentelijke resultaat, tenzij andere door de raad bekrachtigde afspraken van toepassing zijn.
4. Bij de goedkeuring van de jaarstukken wordt de begroting van het lopende jaar en/of meerjarenraming via een begrotingswijziging aangepast.

Artikel 7. Wijziging van de begroting

1. Bij beleidsvoorstellen met financiële consequenties voor de begroting op het niveau van programma's biedt het college een begrotingswijziging aan ter vaststelling door de raad.
2. Bij de tussentijdse rapportages en jaarstukken wordt door het college een begrotingswijziging aangeboden met mutaties die het gevolg zijn van voorstellen in deze cyclusdocumenten.
3. Bij de tussentijdse rapportages en aan het eind van het jaar wordt een Algemene RaadsBegrotingswijziging (ARB) opgesteld. In een ARB zijn budgetneutrale mutaties opgenomen die geen invloed hebben op de beleidsdoelen.

TITEL 2. FINANCIËLE BELEID

Artikel 8. Financiële positie

Het college geeft een uiteenzetting van de financiële positie in ieder geval in de begroting en jaarstukken met inachtneming van het financieel beleid waartoe de raad heeft besloten.

Artikel 9. Waardering en afschrijving vaste activa

1. Het college biedt ter vaststelling éénmaal per vier jaar een (geactualiseerde) nota Reserves, Voorzieningen en Investeringsaan. In deze nota worden aanvullende bestuurlijke uitgangspunten, kaders en uitvoeringsregels vastgelegd.
2. Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in de bijlage Afschrijvingsbeleid bij deze verordening.
3. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Artikel 10. Voorziening voor oninbare vorderingen

Voor openstaande vorderingen wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een beoordeling van deze vorderingen.

Artikel 11. Reserves en voorzieningen

1. In de nota genoemd in artikel 9 lid 1 van deze verordening, stelt de raad de kaders vast met betrekking tot:
  - a. de vorming en besteding van reserves en voorzieningen en het rentebeleid;
  - b. de informatievoorziening over reserves en voorzieningen door het college aan de raad.

2. Het college is bevoegd om separaat voorstellen te doen voor reservemutaties, indien het voorstel past binnen het door de raad vastgestelde beleid.

Artikel 12. Kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de kostprijs van rechten en heffingen en van goederen, werken en diensten die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt een extracomptabel stelsel van kostentoerekening gehanteerd. Bij de kostentoerekening worden de directe kosten, de compensabele BTW, de overheadkosten en de rente van de inzet van vreemd vermogen voor de financiering van de in gebruik zijnde activa betrokken.
2. Bij de directe kosten worden betrokken de bijdragen en onttrekkingen aan voorzieningen voor de noodzakelijke vervanging van de betrokken activa en de afschrijvingskosten van de in gebruik zijnde activa.
3. Bij de kosten van met name rechten en heffingen, worden de kosten van heffing en inning van belasting (perceptiekosten), de compensabele belasting over de toegevoegde waarde (BTW) en de gedeelde inkomsten als gevolg van het kwijtscheldingsbeleid en oninbaarheid betrokken.
4. De overheadkosten worden binnen het taakveld Overhead apart geadministreerd en toegerekend aan de desbetreffende activiteiten.
5. De toerekening van overhead aan de kostprijs gebeurt op basis van het aandeel van de personeelsomvang. Dit aandeel overhead wordt bepaald door de gemeentelijke personeelsomvang behorend bij de dienstverlening te delen door de totale personeelsomvang (exclusief de personeelsomvang voor overhead).
6. In afwijking van lid 5 gebeurt de toerekening van de overhead voor Reiniging en Riolering op basis van het aandeel van de lasten van de gemeente voor deze taakvelden. Dit aandeel wordt bepaald door de gemeentelijke lasten voor het taakveld te delen door de totale lasten van de programmabegroting (exclusief de totale overheadkosten). Bij het taakveld Reiniging geldt aanvullend dat inkomensoverdrachten aan de gemeenschappelijke regeling voor de afvalinzameling hiervan zijn uitgezonderd.
7. Voor de toerekening van rente voor de financiering van de in gebruik zijnde activa bedoeld in het eerste lid, wordt jaarlijks het met de begroting vastgestelde percentage van de omslagrente gehanteerd. Het percentage van deze omslagrente wordt bepaald op basis van de rentekosten van de opgenomen langlopende leningen, kortlopende leningen en kredieten en de rentevergoeding. De rentekosten en -vergoedingen als gevolg van projectfinanciering worden hierop uitgezonderd.
8. Voor de bepaling van de rentekosten bij een verstrekte lening wordt uitgegaan van de werkelijke rente voor de financiering van de verstrekte lening. Deze rente wordt verhoogd met een opslag voor het debiteurenrisico.
9. In afwijking van het eerste lid worden bij vennootschapsbelastingplichtige activiteiten en grond-exploitaties alleen de rentekosten voor de inzet van vreemd vermogen aan de kostprijs toegerekend. Bij projectfinanciering worden dan de werkelijke rentekosten toegerekend. In andere gevallen wordt uitgegaan van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de portefeuille leningen.
10. De uitgangspunten voor kostprijsberekeningen voor het vastgoed worden vastgelegd in de vierjaarlijks aan de raad aan te bieden nota Vastgoedanalyse.

Artikel 13. Prijzen economische activiteiten

1. Voor de levering van goederen, diensten of werken door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden waarbij de gemeente in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt ten minste de geraamde kostprijs in rekening gebracht. Bij afwijking vanwege een publiek belang doet het college vooraf voor elk van deze activiteiten afzonderlijk een voorstel voor een raadsbesluit, waarin het publiek belang van de levering van de desbetreffende goederen, diensten of werken wordt gemotiveerd.
2. Bij het verstrekken van leningen of garanties door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden worden ten minste de rentekosten met een opslag voor het debiteurenrisico in rekening gebracht. Bij afwijking vanwege een publiek belang doet het college vooraf een voorstel voor een raadsbesluit, waarin het publiek belang van de lening of de garantie wordt gemotiveerd.
3. Raadsbesluiten met de motivering van het publiek belang als bedoeld in de vorige leden zijn niet nodig indien minder dan de kostprijs in rekening wordt gebracht en sprake is van:
  - a. leveringen van goederen, diensten of werken en het verstrekken van leningen en garanties aan andere overheden voor zover deze leveringen en verstrekkingen zijn bedoeld voor de uitoefening van de publieke taak door die andere overheid;
  - b. een bevoordeling van activiteiten in het kader van een bij wet opgedragen publiekrechtelijke taak;
  - c. een bevoordeling van activiteiten in het kader van een toegekend bijzonder of uitsluitend recht waarvoor prijsvoorschriften gelden;
  - d. een bevoordeling van sociale werkplaatsen;
  - e. een bevoordeling van onderwijsinstellingen;

- f. een bevoordeling van publieke media-instellingen;
- g. een bevoordeling die valt onder de reikwijdte van de staatssteunregels van het werkingsverdrag van de Europese Unie en daarmee verenigbaar is;
- h. besluiten volgens het bepaalde in de verordening Garanties Geldleningen.

Artikel 14. Vaststelling hoogte belastingen, rechten, heffingen en prijzen

1. Het college doet de raad jaarlijks een voorstel ter vaststelling voor de hoogte van de gemeentelijke tarieven voor de belastingen, de rioolheffingen, de afvalstoffenheffing, kadegelden, reclamebelasting en precariobelasting. Tevens wordt de verordening leges en de tarievenlijst leges ter vaststelling aangeboden.
2. De raad wordt geïnformeerd over overige prijzen en tarieven die onder collegebevoegdheid vallen in het "Besluit reguliere prijzen en tarieven Gemeente Delft".
3. Het college biedt de raad eens in de vier jaar een nota aan met de kaders voor de huren en de erfpachten.
4. Het college legt bij een tussentijdse wijziging van prijzen, huren en erfpachten ten opzichte van de kaders uit de nota vooraf een besluit voor aan de raad.

Artikel 15. Financieringsfunctie

1. Het college stelt regels op voor de uitvoering van het gestelde in het tweede tot en met vierde lid en legt deze uitvoeringsregels alsmede de regels voor taken, bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening vast in het Treasurystatuut. Het college biedt ter kennisname éénmaal per vier jaar een (geactualiseerd) Treasurystatuut aan de raad aan.
2. Het college draagt bij de uitoefening van de financieringsfunctie zorg voor:
  - a. het aantrekken van voldoende financiële middelen om de programma's binnen de door de raad vastgestelde kaders van de programmabegroting uit te kunnen voeren;
  - b. het conform de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FiDO) uitzetten van overtollige liquide middelen bij het ministerie van Financiën of andere decentrale overheden;
  - c. het beheersen van de risico's verbonden aan de financieringsfunctie zoals rente-, koers- en kredietrisico's;
  - d. het afwegen van alternatieven zodat het beperken van de kosten van de leningen is gewaarborgd;
  - e. het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
3. Het college neemt bij de uitvoering van de financieringsfunctie de volgende richtlijnen in acht:
  - a. derivaten worden, nadat de raad hiervoor goedkeuring heeft verleend, uitsluitend gebruikt ter beperking van financiële risico's;
  - b. voor het aantrekken van financieringen voor langer dan 1 jaar worden tenminste 2 prijsopgaven bij verschillende financiële instellingen gevraagd;
  - c. overeenkomsten voor het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen of het verlenen van garanties luiden in euro's;
  - d. voor de kasgeldlimiet en de renterisiconorm gelden de wettelijke waarden. Het college informeert de raad indien de kasgeldlimiet de toegestane periode van drie opeenvolgende kwartalen dreigt te overschrijden of indien de renterisiconorm dreigt te worden overschreden.
4. Verstrekken van leningen en garanties en het aangaan van financiële participaties worden uitsluitend gedaan uit hoofde van de publieke taak. Bij het uitzetten van middelen, het verstrekken van garanties en het aangaan van financiële participaties uit hoofde van de publieke taak bedingt het college indien mogelijk zekerheden.

TITEL 3. PARAGRAFEN

Artikel 16. Lokale heffingen

1. Het college draagt zorg voor een actueel overzicht van het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, bestaande uit de algemene belastingen, de bestemmingsbelastingen en de retributies.
2. In de programmabegroting en de jaarstukken geeft het college in de paragraaf Lokale heffingen inzicht in de mate van kostendekkendheid van de bestemmingsbelastingen en de retributies.
3. Bij de programmabegroting en de jaarstukken geeft het college in de paragraaf Lokale heffingen verder inzicht in de opbrengsten per belasting, het bedrag aan kwijtscheldingen, de (ontwikkeling van de) lokale lastendruk voor eenpersoonshuishoudens, meerpersoonshuishoudens en bedrijven. Tevens wordt in deze paragraaf een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid opgenomen.

Artikel 17. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Het college geeft in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de programmabegroting en van de jaarstukken een overzicht van de risico's van materieel belang.

2. Het college geeft in deze paragraaf inzicht in het weerstandsvermogen. Dit is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de weerstandscapaciteit die benodigd is voor schade en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang.
3. Onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit is de post Onvoorzien. Deze post is beschikbaar voor incidentele tegenvallers die onontkoombaar, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn.
4. Het college rapporteert in deze paragraaf over de financiële positie door inzicht te geven in:
  - a. het EMU-saldo (uitsluitend in de begroting);
  - b. de meerjarige balansen (uitsluitend in de begroting);
  - c. de verplichte financiële ratio's (BBV), met toelichting en duiding;
  - d. door de raad toegevoegde financiële kengetallen.

Artikel 18. Onderhoud kapitaalgoederen

1. Het college draagt zorg voor meerjarige beheerplannen in het kader van onderhoud openbare ruimte, onderhoud riolering onderhoud gebouwen en voorzieningen sport (sportvelden).
2. Bij de programmabegroting gaat het college in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen in op de toekomstige ontwikkelingen in het vereiste kwaliteitsniveau aan openbaar groen, water, wegen, kunstwerken, straatmeubilair, riolering en gebouwen. Per beheerdiscipline wordt de voortgang van het geplande onderhoud, het eventuele achterstallig onderhoud en de bijbehorende financiële prognose vermeld. Tevens wordt aangegeven of de huidige reserves of voorzieningen toereikend zijn voor de toekomstige lasten.
3. Het college biedt de raad tenminste eens in de vier jaar:
  - a. beheerplannen voor de openbare ruimte aan, waaronder begrepen de beheerdisciplines openbaar groen en water, wegen, civiele constructies, openbare verlichting en speeltoestellen;
  - b. een beheerplan riolering (Gemeentelijk RioleringsPlan) (eens in de vijf jaar);
  - c. een beheerplan Vastgoed.
4. De onderwerpen in het vorige lid bevatten kaders voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning, de kosten van het onderhoud en de eventuele uitbreidingen. Bij wijziging van de kaders of als er financiële consequenties zijn, worden de plannen genoemd in lid 3 sub a en c ter vaststelling aan de raad aangeboden. Sub b wordt altijd ter goedkeuring aan de raad aangeboden.

Artikel 19. Financiering

Bij de programmabegroting en de jaarstukken doet het college in de paragraaf Financiering in ieder geval verslag van:

- a. Kaders en beleid;
- b. Rente (percentages, risico-opslag, kosten en opbrengsten, omslagrente);
- c. Renterisiconorm en kasgeldlimiet;
- d. Uitgezette gelden en kredietrisico;
- e. Garanties en waarborgen;
- f. Prognose liquiditeitsbehoefte voor de komende vier jaar (uitsluitend in de begroting).

Artikel 20. Bedrijfsvoering

1. In de paragraaf Bedrijfsvoering van de programmabegroting en de jaarstukken wordt ingegaan op de actuele onderwerpen die aandacht behoeven.
2. In de paragraaf Bedrijfsvoering van het jaarverslag wordt in ieder geval gerapporteerd over:
  - a. de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten;
  - b. de kosten van inhuur derden.
3. Het college informeert in de programmabegroting en rapporteert bij de jaarstukken in de paragraaf Bedrijfsvoering over niet financiële onrechtmatigheid (inclusief fraude(s) vanuit de eigen organisatie en het niet naleven van de bepalingen in de Wet fido en bijbehorende Regelingen), en over de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid, zoals bedoeld in artikel 213a Gemeentewet.
4. Rechtmatigheidsverantwoording:
  - a. Het actuele normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft de inventarisatie van de voor de verantwoording relevante regelgeving, van andere overheden en van de gemeente zelf, en wordt jaarlijks door de raad vastgesteld en daarna door het college uitgewerkt in een toetsingskader.
  - b. De verantwoordingsgrens voor afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording bedraagt 1% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserve).
  - c. De rapportagegrens voor aanvullende informatie in de paragraaf Bedrijfsvoering over afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording bedraagt € 200.000.

- d. In de paragraaf Bedrijfsvoering beschrijft het college welke actie hij onderneemt om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen (verbeterplan).

Artikel 21. Verbonden partijen en subsidies

1. In de programmabegroting en de jaarstukken wordt in de paragraaf Verbonden partijen en subsidies ingegaan op:
  - a. de verbonden partijen;
  - b. de samenwerking met gesubsidieerde maatschappelijke instellingen.
2. In het onderdeel verbonden partijen wordt, met in achtneming van de verplicht gestelde aspecten vanuit het BBV, specifiek ingegaan op ontwikkelingen, veranderingen en risico's.
3. In het onderdeel over gesubsidieerde maatschappelijke instellingen wordt specifiek ingegaan op de verschillende subsidiestromen en nieuwe ontwikkelingen en wordt een actueel overzicht van de (meer)jaarlijkse subsidies gegeven.
4. Het college biedt eens per vier jaar een (geactualiseerde) beleidsnota over de gemeentelijke rol en de verbonden partijen aan.
5. Het Delftse subsidiestelsel bestaat uit de Algemene subsidieverordening (ASV) gemeente Delft, de Subsidieregeling subsidie gemeente Delft 2020 en enkele subsidiebeleidsregels. De ASV bevat algemene uitgangspunten en regels voor subsidieverstrekking en wordt naar bevind van zaken geactualiseerd (bijv. gewijzigde wet- en regelgeving) en vastgesteld door de raad. Het vaststellen van de Subsidieregelingen en de Beleidsregels is een collegebevoegdheid.
Er worden ook subsidies (voorzieningen) verstrekt op basis van de verordening Financiële Materiële Gelijkstelling (FIMA) Deze verordening voor onderwijssubsidies staat naast de ASV en is daaraan gelijkwaardig.

Artikel 22. Grondbeleid

1. Het college biedt de raad tenminste eens in de vier jaar een nota Grondbeleid aan.
2. Het college biedt telkens bij de jaarrekening een geactualiseerd Meerjarenprogramma Grondontwikkeling (MPG) ter vaststelling aan. Naast de jaarlijkse rapportage informeert het college de raad door middel van een tussentijdse rapportage (t-MPG) bij de najaarsrapportage.
3. In het betreffende programma en de paragraaf Grondbeleid van de programmabegroting en het jaarverslag wordt op hoofdlijnen ingegaan op (de uitvoering van) het grond- en vastgoedbeleid.
4. In het (t-)MPG wordt minimaal aandacht besteed aan:
  - a. te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten;
  - b. risico's die samenhangen met de grondontwikkeling;
  - c. planning en financiële uitkomsten, mede in relatie tot de voorgaande rapportage;
  - d. afwijkingen ten opzichte van de begroting (inclusief begrotingswijzigingen);
  - e. financiële prognoses.

TITEL 4. FINANCIËLE ORGANISATIE EN ADMINISTRATIE

Artikel 23. Administratie

De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

- a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen voor de gemeente als geheel en in de organisatieonderdelen;
- b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van activa, voorraden, vorderingen en schulden;
- c. het verschaffen van informatie over de uitputting van de toegekende lasten- en batenbudgetten en investeringsbudgetten en voor het maken van kostencalculaties;
- d. het bevorderen van de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de programmabegroting en ter zake geldende wet- en regelgeving;
- e. het verschaffen van informatie over indicatoren met betrekking tot de gemeentelijke productie van goederen en diensten en de maatschappelijke effecten van het gemeentelijke beleid;
- f. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de programmabegroting en ter zake geldende wet- en regelgeving;
- g. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en de relevante wet- en regelgeving.

Artikel 24. Registratie bezittingen, activa en vermogen

1. Het college draagt zorg voor een actuele en volledige registratie van bezittingen.
2. Indien een actief administratief is afgeschreven maar nog in gebruik wordt deze gehandhaafd in de activa-administratie. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn hierop uitgezonderd.
3. Het college draagt er zorg voor, dat de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het vermogen van de gemeente systematisch wordt gecontroleerd.
4. De raad wordt, bij afwijkingen in de registratie van bezittingen en het herstel van de tekortkomingen, zo nodig tussentijds, maar in ieder geval bij de jaarstukken geïnformeerd over de geconstateerde tekortkomingen en het herstel daarvan.

Artikel 25. Financiële organisatie

1. Het college draagt er zorg voor dat:
  - a. de inrichting en de werking van de financiële administratie voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en andere relevante wet- en regelgeving;
  - b. de vereiste informatie verstrekt wordt aan het rijk, de provincie en de Europese Unie, alsmede aan andere instellingen die specifieke verantwoordingsverplichtingen opleggen aan gemeenten;
  - c. een eenduidige indeling van de gemeentelijke organisatie en de toedeling van taken;
  - d. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden, zodat aan de eisen van interne controle wordt voldaan en de betrouwbaarheid van de verstrekte informatie aan beleids- en beheersorganen is gewaarborgd;
  - e. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten;
  - f. de regels voor de opdrachtverlening en de verrekening van leveringen tussen de organisatieonderdelen van de gemeente;
  - g. de te maken afspraken met de organisatie over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;
  - h. en legt (in een besluit) vast de interne regels (protocol) voor de inkoop en aanbesteding van werken, leveringen, en diensten;
  - i. het beleid en interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen en eigendommen;
  - j. het beleid voor de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen.
2. De raad wordt, zo nodig tussentijds, maar in ieder geval bij de jaarverantwoording geïnformeerd over geconstateerde tekortkomingen en het herstel daarvan.
3. Aanbieding van de jaarstukken door het college over het gevoerde beheer aan de raad, impliceert de décharge van de ambtelijke organisatie met betrekking tot het gevoerde beheer en de administratie. Zulks behoudens later (in rechte gebleken) onregelmatigheden.
4. Het gestelde in lid 3 is niet van toepassing voor die afdeling of ambtenaar, waaraan het college vóór aanbidding van de rekening en het verslag aan de raad schriftelijk heeft medegedeeld niet akkoord te gaan met (onderdelen van) de rekening en het verslag.

Artikel 26. Interne controle

Het college draagt zorg voor:

- a. het getrouwe beeld van de jaarrekening, bedoeld in artikel 213, derde lid, onder a, van de Gemeentewet, en de rechtmatigheid van de baten en lasten en de balansmutaties, bedoeld in artikel 213, derde lid, onder b, van de Gemeentewet, voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen neemt het college maatregelen tot herstel.
- b. de jaarlijkse interne toetsing van een aantal bedrijfsonderdelen en/of een aantal bedrijfsprocessen op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening, de rechtmatigheid van beheershandelingen en op de toepassing van gemeentelijke regelingen. Het college treft maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.
- c. de systematische controle van de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het financieel vermogen van de gemeente met dien verstande dat de waardepapieren, de voorraden, de uitstaande leningen, de debiteurenvorderingen, de liquiditeiten, de opgenomen leningen, de kortlopende schulden en de vorderingen van crediteuren jaarlijks worden gecontroleerd en geregistreerd en bedrijfsmiddelen tenminste eenmaal in de 4 jaar. Bij afwijkingen in de registratie neemt het college maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.

TITEL 5. OVERGANGS- en SLOTBEPALINGEN

Artikel 27. Overgangsbepaling

Op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die voor 1 januari 2018 zijn gedaan, blijft het tot die datum vigerende Besluit Begroting en Verantwoording van toepassing.

Artikel 28. Inwerkingtreding

De Financiële verordening (vastgesteld in 2022) treedt de dag na publicatie in werking en heeft terugwerkende kracht tot 1 januari 2022. De Financiële Verordening die is vastgesteld d.d. 21 december 2017, registratienummer 3152567, wordt ingetrokken op de dag dat de "nieuwe" Financiële verordening in werking treedt.

Artikel 29. Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald onder de naam "Financiële verordening gemeente Delft".

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 3 februari 2022.

,burgemeester.

J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

,griffier.

Drs. R.G.R. Jeene CMC

BIJLAGE 1. Afschrijvingsbeleid

Voor alle activa geldt dat de afschrijving aanvangt op 1 januari van het jaar volgend op het jaar dat het betreffende activum in gebruik is genomen. De rente wordt toegerekend op basis van de boekwaarde van het activum per 1 januari van het betreffende jaar.

A: afschrijvingsbeleid immateriële vaste activa

De volgende immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven:

1. Activa in eigendom van derden (immateriële activa)
De afschrijvingsduur wordt gelijkgesteld aan de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.
2. Kosten van onderzoek en ontwikkeling
De afschrijvingsduur van kosten van onderzoek en ontwikkeling is maximaal 5 jaar.

B: afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met economisch nut

1. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs van minder dan € 15.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen.
2. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
3. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.
4. Individuele activa met een verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs lager dan € 15.000, kunnen worden samengevoegd tot één activum, indien zij gelijksoortig zijn en op hetzelfde moment in gebruik worden genomen.
5. De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in:
  - a. maximaal 60 jaar: rioleringen, voor zover dit de bijdrage uit de voorziening overstijgt.
In geval van grondexploitaties worden de kosten van de eerste aanleg van de riolering niet geactiveerd maar middels de betreffende grondexploitatie verrekend met het exploitatiere-sultaat.
  - b. 40 jaar: nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, sporthallen, kantoren en bedrijfsge-bouwen;
  - c. 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en be-drijfsgebouwen;
  - d. 20 jaar: nieuwbouw tijdelijke woonruimten, tijdelijke bedrijfsgebouwen en technische instal-laties in bedrijfsgebouwen;
  - e. 15 jaar: Sportvelden;
  - f. 10 jaar: veiligheids- en geluidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, kabels en leidingen, kan-toormeubilair en schoolmeubilair;
  - g. 6-10 jaar: auto's en vervoermiddelen, tractiemiddelen (maaimachines, takkenhakmachine e.d.);
  - h. 3-5 jaar: telefooninstallaties, software en automatiseringsapparatuur.

C: Afschrijvingsbeleid materiële vaste activa met maatschappelijk nut

1. Activa met maatschappelijk nut en een verkrijgingsprijs vanaf € 15.000 worden altijd geactiveerd en afgeschreven al naar gelang de gebruiksduur.
2. De volgende materiële vaste activa met maatschappelijk nut worden lineair afgeschreven in:
  - a. maximaal 60 jaar: tunnels, viaducten, bruggen havens, kades, sluizen en waterkeringen, openbare verlichting;
  - b. maximaal 25 jaar: wegen, pleinen en rotondes, parkeerterreinen, verkeersregelininstallaties;
  - c. 15 jaar: pompen en gemalen;
  - d. maximaal 10 jaar: parken, groenvoorzieningen, speeltoestellen, geluidswallen waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
  - e. 5 jaar: straatmeubilair.

TOELICHTING OP DE ARTIKELN

Gemeentewet, artikel 212.

Titel IV. De financiën van de gemeente

Hoofdstuk XIV. De administratie en de controle

Artikel 212

1. De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.
2. De verordening bevat in ieder geval:
  - a. regels voor waardering en afschrijving van activa;
  - b. grondslagen voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen en van tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b, alsmede, voor zover deze wordt geheven, voor de heffing bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer;
  - c. regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie.

Toelichting artikel 1. Definities

Artikel 1 betreft het begrippenkader voor deze verordening en de betekenis van deze begrippen bij het verstrekken van informatie aan de raad.

TITEL 1. PROGRAMMABEGROTING EN VERANTWOORDING

Toelichting artikel 2. Programmabegroting

De raad stelt op basis van dit artikel een belangrijk deel van de opzet van de programmabegroting vast.

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor welke eisen aan de indeling van de begroting worden gesteld. In de programmabegroting worden in ieder geval ook de verplichte beleidsindicatoren opgenomen en het niveau waarop de raad wordt geïnformeerd.

De gemeenteraad bepaalt zelf het aantal, de omschrijving en de inhoud van de programma's in de programmabegroting en kan daarmee de begrotingsopzet aanpassen aan de eigen politiek-bestuurlijke wensen. Het verdient de voorkeur (vanwege de vergelijkbaarheid van begrotingsjaren) de indeling voor een gehele raadsperiode vast te stellen. Indien daartoe aanleiding is, kan de raad de indeling wijzigen.

In de programmabegroting worden tevens de investeringen opgenomen. Met het voorstel aan de raad om het investeringsprogramma per programma in de programmabegroting vast te stellen, stemt de raad in met het totaal toegekende investeringsbedrag per investering en niet met de afzonderlijke jaarschijven.

De mutaties in het investeringsprogramma zijn in een apart overzicht in de programmabegroting opgenomen en toegelicht.

Naast de reguliere informatie over de exploitatiebegroting (lasten, baten, reservemutaties) en de investeringen, kan de raad het college verzoeken om aanvullende informatie te verstrekken over specifieke onderwerpen.

Toelichting artikel 3. Tussentijdse rapportage en informatie

Artikel 3 formaliseert een deel van de controletaak van de raad. Op basis van deze tussentijdse informatie kan de raad de uitvoering van de programmabegroting volgen en besluiten of bijsturing nodig is.

De raad autoriseert met het vaststellen van de programmabegroting op hoofdlijnen de uitvoering van het beleid door het college.

Voorstellen tot aanpassing van de begroting als gevolg van nog te realiseren werkzaamheden die in het voorafgaande jaar zijn gestart, worden gedaan bij de tussentijdse rapportage in het voorjaar (onderdeel van de kadernota). Deze voorstellen worden getoetst aan de hand van de criteria die zijn opgenomen bij artikel 6, lid 2 a t/m e.

De najaarsrapportage gaat in op de afwijkingen van de beschikbaar gestelde budgetten op programma-niveau (lasten, baten en reservemutaties) voor de realisatie van de doelen in de programma's in het lopende jaar, alsmede op de afwijkingen bij de uitvoering van de investeringen.

Toelichting artikel 4. Informatieplicht en bevoegdheden

In artikel 4 van de Financiële verordening is een nadere invulling van de informatieplicht van het college aan de raad opgenomen. Het betreft een uitwerking van het vierde lid van artikel 169 van de Gemeentewet. Dat artikel verplicht het college voorafgaand aan het aangaan van bepaalde verplichtingen de raad inlichtingen te verstrekken, indien de raad daar om verzoekt, bijvoorbeeld wanneer het aangaan van deze verplichtingen ingrijpende gevolgen heeft voor de gemeente.

Het artikel regelt dat het verstrekken van (grote) garanties, geldleningen of kapitaalstortingen een raadsbevoegdheid is. Een nadere uitwerking is opgenomen in de verordening Gemeentegaranties Geldleningen.

De bepalingen uit het artikel ontslaan het college niet van de informatieplicht in andere gevallen. Ook moeten besluiten van het college voor het doen van privaatrechtelijke rechtshandelingen passen binnen de kaders van het beleid dat door de raad is vastgesteld. Het artikel schept duidelijkheid over de verplichtingen waarover de raad in elk geval vóóraf wenst te worden geïnformeerd en in de gelegenheid wil worden gesteld, zijn wensen en bedenkingen aan het college kenbaar te maken.

Toelichting artikel 5. EMU-saldo

Voor gemeenten is in de wet Houdbare OverheidsFinanciën (wet Hof) vastgelegd dat ze een aandeel hebben in plafond voor het totale EMU-tekort van Nederland. Om gemeenten tijdig een beeld te geven wat dit voor hen betekent, publiceert het ministerie van BZK in lijn met de Wet Hof individuele EMU-referentiewaarden (in de septembercirculaire over het gemeentefonds).

Een individuele EMU-referentiewaarde is geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De Wet Hof bepaalt dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van de individuele overheden naast het eigen aandeel ook het aandeel in openbare lichamen betreft. Het aandeel in openbare lichamen is het deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen dat aan de betreffende deelnemende individuele decentrale overheid wordt toegerekend. Een deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen maakt dus onderdeel uit van het EMU-saldo van de deelnemende decentrale overheden.

Wordt het gemeentelijk aandeel in het EMU-tekort door de gezamenlijke gemeenten overschreden dan kan dat tot een correctieve maatregel van het Rijk leiden of tot een boete uit Europa, die naar gemeenten wordt vertaald.

Gemeenten krijgen in het voorjaar van het Rijk bericht of het gemeentelijk aandeel in het nationale toegestane EMU-tekort met de lopende begroting dreigt te worden overschreden. Ook wordt dan duidelijk of daarop actie van gemeenten benodigd is. Het college informeert de raad over de EMU-referentiewaarde en de afwijking ten opzichte van het EMU-saldo. Als actie nodig is van de gemeente, stelt het college een wijziging van de begroting voor.

Toelichting artikel 6. Jaarstukken

De jaarrekening is het sluitstuk van de planning- en controlcyclus en betreft de verantwoording over de begrotingsuitvoering door het college en de controle van de raad daarop.

Lid 2 van dit artikel gaat over de toetsingscriteria voor de voorstellen voor bestemming van het rekeningresultaat. Dit betreft met name stortingen reserves en overige voorstellen. Op onttrekkingen aan reserves zijn de toetsingscriteria niet van toepassing omdat voor een onttrekking aan de bestemmingsreserve geldt dat deze altijd moeten passen binnen het doel van de reserve en of het bestedingsplan.

Lid 3 regelt dat dividend- of winstuitkeringen van derden, deelnemingen of verbonden partijen ten gunste komen van het gemeentelijke resultaat, met inachtneming van afspraken die hierover door de raad zijn bekrachtigd. Indien van deze afspraken wordt afgeweken, wordt aan de raad een separaat voorstel over de gewijzigde bestemming van de dividend- of winstuitkeringen ter besluitvorming voorgelegd.

Toelichting artikel 7. Wijziging van de begroting

Na het vaststellen van de begroting worden aan de raad begrotingswijzigingen voorgelegd.

De raad besluit over wijzigingen op het niveau van de programma's (baten en lasten). Het gaat om mutaties van de begroting die worden veroorzaakt door budgetverschuivingen tussen programma's, tussentijdse voorstellen met dekking en stortingen of onttrekkingen aan een reserve.

Het college besluit over wijzigingen die zich afspelen binnen een programma.

Er zijn drie soorten begrotingswijzigingen die vaststelling door de raad vergen:

- Separate begrotingswijzigingen bij beleidsvoorstellen met financiële consequenties
De begrotingswijziging wordt bij het raadsvoorstel gevoegd en geeft aan welke middelen benodigd zijn voor het beleidsvoorstel en welke dekking hiervoor beschikbaar is.
- Wijzigingen bij cyclusdocumenten
Bij de tussentijdse rapportages en jaarstukken wordt door het college een begrotingswijziging aangeboden met mutaties die het gevolg zijn van voorstellen in deze cyclusdocumenten. Voor de mutaties in de programmabegroting wordt geen begrotingswijziging opgesteld.
- Algemene RaadsBegrotingswijzigingen (ARB)

Naast de bovengenoemde begrotingswijzigingen worden bij cyclusdocumenten ook de Algemene RaadsBegrotingswijzigingen (ARB's) opgesteld. In een ARB zijn budgetneutrale mutaties opgenomen die het gevolg zijn van voorstellen of besluiten waarvan de financiële consequenties niet leiden tot aanpassing van het begrotingssaldo en waardoor de beleidsprogramma's in de lopende begroting niet worden beïnvloed. Als sprake is van een ARB die tussentijds goedkeuring vergt van de raad, kan een afzonderlijke begrotingswijziging aan de raad worden aangeboden.

TITEL 2. FINANCIËLE BELEID

Toelichting artikel 8. De financiële positie

Met dit artikel wordt bereikt dat het college een uiteenzetting geeft van de financiële positie.

Toelichting artikel 9. Waardering en afschrijving vaste activa

Artikel 9 eerste lid bepaalt, dat het college vierjaarlijks een geactualiseerde nota over de reserves, voorzieningen en investeringen ter behandeling en vaststelling door de raad aanbiedt. Door middel van deze nota stelt de raad inhoudelijke kaders en spelregels vast.

De Financiële verordening moet volgens artikel 212 Gemeentewet in elk geval bevatten de "regels voor waardering en afschrijving activa". De vaste activa worden verplicht ingedeeld in immateriële vaste activa, materiële vaste activa en financiële vaste activa. Voordat sprake is van waardering en afschrijving, is een beslissing genomen over de investering.

De uitwerking van het afschrijvingsbeleid is opgenomen in de bijlage "Afschrijvingsbeleid". Hierin zijn de kaders en afschrijftermijnen opgenomen. Het uitgangspunt is dat de afschrijftermijnen zoals benoemd in de bijlage worden gehanteerd voor alle nieuwe investeringen. Van alle activa waarop reeds wordt afgeschreven, blijven de bestaande afschrijftermijnen van kracht.

In dit artikel is ook opgenomen op welke wijze wordt omgegaan met de kosten die zijn verbonden aan het afsluiten van geldleningen.

Toelichting artikel 10 Voorzieningen voor oninbare vorderingen

In dit artikel wordt geregeld een voorziening voor de oninbare vorderingen wordt gevormd. Dit gebeurt op basis van een beoordeling van de openstaande vorderingen en historische percentages van oninbaarheid.

De accountant controleert bij zijn controle van het getrouwe beeld van de jaarrekening in de regel de hoogte van deze voorziening en de waarderingsgrondslagen.

Toelichting artikel 11. Reserves en voorzieningen

Een belangrijk beleidsmatig aspect betreft het eigen vermogen van de gemeente. Artikel 9 eerste lid bepaalt dat het college vierjaarlijks een geactualiseerde nota Reserves, Voorzieningen en Investeringen ter behandeling en vaststelling door de raad aanbiedt. Door middel van deze nota stelt de raad inhoudelijke kaders en de spelregels vast. Met de nota Reserves, Voorzieningen en Investeringen stelt de raad de spelregels vast die gelden voor het instellen van reserves, het rentebeleid en voor de informatievoorziening over reserves en voorzieningen.

Het tweede lid geeft aan dat alle voorstellen voor een storting in of een onttrekking aan een bestemmingsreserve moeten passen binnen het vastgestelde beleid.

Toelichting artikel 12. Kostprijsberekening

Artikel 212 Gemeentewet bepaalt in het tweede lid, onder b, dat de Financiële verordening in ieder geval de grondslagen bevat voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen van goederen, werken en diensten en van tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b en heffingen als bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. De grondslagen voor de prijzen die de gemeente bij overheidsbedrijven en derden in rekening brengt, en voor de tarieven van rechten en heffingen waarmee kosten in rekening worden gebracht, worden toegepast bij de opbouw van de kostprijs.

Volgens het BBV moeten de overheadkosten apart worden verantwoord. Ze worden niet meer doorberekend aan de taakvelden. Daarmee vervalt de mogelijkheid om de integrale kostprijzen in de administratie van de baten en lasten op taakvelden van de beleids- en financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening in beeld te brengen. De kostprijzen moeten daarom extracomptabel worden berekend en vastgelegd.

Het eerste lid bepaalt, dat de kostprijsberekeningen extracomptabel worden uitgevoerd en dat de kostprijzen bestaan uit de directe kosten, compensabele BTW en een opslag voor de overhead en voor de rente voor de financiering van (vaste) activa. In lid 1 is de rentecomponent nader gespecificeerd.

Het tweede lid bepaalt dat bij de directe kosten ook bijdragen en onttrekkingen aan voorzieningen voor de noodzakelijke vervanging van de betrokken activa en de afschrijvingskosten van de in gebruik zijnde activa worden betrokken bij de kostprijsberekening.

Het derde lid geeft aan dat voor de gemeentelijke rechten en heffingen, zoals de rioolheffing, in de kostprijsberekening ook de heffings- en inningskosten, compensabele BTW en de gedeerde inkomsten van het kwijtscheldingsbeleid worden meegenomen.

De taken van heffing en inning van belastingen zijn voor het overgrote deel overgedragen aan de Regionale Belasting Groep (RBG). De toerekening aan de afzonderlijke tarieven gebeurt door de deelnemersbijdrage aan de RBG extracomptabel toe te rekenen naar evenredigheid van de opbrengst van de betreffende belasting als deel van de totale belastingopbrengst via de RBG.

Het vierde lid gaat over de aparte registratie van de overhead van de gemeente.

Het vijfde en zesde lid geven de kostenverdeelsleutels voor de toerekening van de overheadkosten aan de kostprijzen van rechten en heffingen en aan de kostprijzen van goederen, werken en diensten die door de gemeente aan overheidsbedrijven en derden worden geleverd.

In de formulering is tot uitdrukking gebracht dat gekozen is voor een hoofdregel in lid 5 (toerekening naar aandeel in personeelsomvang) met een uitzondering in lid 6 voor de taakvelden Riool en Reiniging (toerekening naar aandeel in de lasten). De reden voor de uitzondering is dat hiermee het kapitaalsintensieve karakter het beste tot uitdrukking komt in de toerekening van overhead.

Lid 5 bepaalt dat de toerekening van de overheadkosten aan de tarieven plaatsvindt op basis van de personeelsomvang omdat hiermee het arbeidsintensieve karakter het beste tot uitdrukking komt in de toerekening van overhead. Dit gebeurt naar rato van het aandeel van de totale gemeentelijke personeelsomvang van het betreffende taakveld gedeeld door de totale personeelsomvang in de begroting, exclusief de personeelsomvang van overhead.

Voor de toerekening van de overheadkosten aan de taakvelden Reiniging en Riolerig is in lid 6 bepaald, dat deze plaatsvindt op basis van de totale lasten ('omzet') omdat hiermee het kapitaalsintensieve karakter het beste tot uitdrukking komt in de toerekening van overhead. Dit gebeurt naar rato van het aandeel van de totale kosten van het betreffende taakveld, exclusief de inkomensoverdrachten aan gemeenschappelijke regelingen (dit betreft met name de kosten van de dienstverleningsovereenkomst met de afvalinzamelaar), gedeeld door de totale lasten van de begroting exclusief de kosten van overhead.

De kosten voor de bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling wordt voor de extracomptabele toerekening van de overheadkosten uitgezonderd omdat de gemeenschappelijke regeling zelf ook overheadkosten kent. Indien deze uitzondering niet wordt gemaakt zou er overhead berekend worden over de overhead.

In lid 7 is een verwijzing naar lid 1 toegevoegd voor wat betreft de toe te rekenen rente. Tevens geeft de berekeningswijze van de omslagrente voor het toerekenen van de rente aan de kostprijs voor de financiering van activa. Het percentage van de omslagrente wordt afgeleid van de bij de begroting geraamde rentekosten over het vreemd vermogen als percentage van het aangetrokken vreemd vermogen voor de financiering.

Het achtste lid geeft voor het aandeel in de kostprijs van verstrekte leningen een afwijkend voorschrift. Die kostprijs wordt gebaseerd op de rente van de lening die is aangetrokken voor de verstrekte lening en verhoogd met een risico-opslag voor de kans dat de (een deel van) de lening niet wordt terugbetaald. Dit heet het debiteurenrisico. Daarnaast moeten voor het bepalen van die kostprijs natuurlijk als directe kosten ook de afsluitkosten e.d. worden meegenomen. In lid 8 is een verwijzing naar lid 1 toegevoegd voor wat betreft de toe te rekenen rente.

Het negende lid van artikel 12 bepaalt, dat in de kostprijs van vennootschapsbelasting-plichtige activiteiten en grondexploitaties geen rente over de inzet van reserves en voorzieningen wordt meegenomen. Die rente wordt door de rijksbelastingdienst niet als kosten geaccepteerd.

Grondexploitaties vallen bij de meeste gemeenten ook onder de vennootschapsbelastingplichtige activiteiten, maar dit hoeft altijd het geval te zijn. Voor de methodiek van het bepalen van de omslagrente wordt in dit lid aangesloten bij de Notitie Grondexploitaties van de Commissie BBV.

Het tiende lid geeft aan dat kostprijsberekening voor het vastgoed specifieke uitgangspunten gelden. Deze uitgangspunten worden beschreven in de beleidsnota Vastgoedanalyse waarbij gebruik kan worden gemaakt van de contante- waarde-methode.

Toelichting artikel 13. Prijzen en economische activiteiten

Als een gemeente goederen, diensten of werken levert aan overheidsbedrijven of derden dan mag zij deze activiteiten niet bevoordelen als het economische activiteiten betreft. Economische activiteiten zijn hier activiteiten waarmee de gemeenten in concurrentie met andere ondernemingen treedt. Een

economische activiteit is iedere activiteit bestaande uit het aanbieden van goederen en diensten op een bepaalde markt, afhankelijk van de karakteristieken van de activiteit.

Het bevoordelingsverbod houdt feitelijk in, dat tenminste een integrale kostprijs voor de levering van goederen, diensten werken en het verstrekken van leningen, garanties en kapitaal in rekening moet worden gebracht. Bij leningen betreft het rentekosten en een risicopremie (zie artikel 12, lid 8), bij garantie een risicopremie.

Het raadsbesluit moet worden aangemerkt als een concretiserend besluit van algemene strekking. Het besluit moet worden bekendgemaakt en moet open staan voor bezwaar en beroep.

Voor het verplicht in rekening brengen van minimaal een integrale kostprijs voor de levering van goederen, werken en diensten of voor het verstrekken van leningen, garanties en kapitaal geldt een aantal uitzonderingen. Deze uitzonderingen worden in het vierde lid opgesomd.

Op de naleving van dit artikel wordt actief toegezien door de organisatie. Van de raadsbesluiten wordt een register bijgehouden.

Toelichting Artikel 14 Vaststelling hoogte belastingen, rechten, heffingen en prijzen

Het vaststellen van de tarieven voor belastingen, rechten, leges en heffingen is een bevoegdheid van de raad. Deze bevoegdheid kan niet worden gedelegeerd (artikel 156 van de Gemeentewet).

Het eerste lid bepaalt, welke tarieven de raad jaarlijks vaststelt.

Lid 2 regelt dat de raad wordt geïnformeerd over prijzen. Het vaststellen van prijzen voor de levering van gemeentelijke goederen, diensten of werken die niet vallen onder artikel 229 van de Gemeentewet, is een privaatrechtelijk besluit.

Deze besluiten zijn een bevoegdheid van het college (eerste lid, onder e, van artikel 160 van de Gemeentewet), maar hebben wel invloed op de hoogte van de inkomsten en raken daarom ook het budgetrecht van de raad.

Het derde lid bepaalt, dat het college aan de raad eens in de vier jaar een nota aanbiedt met daarin de kaders voor de te hanteren prijzen, huren en tarieven voor erfpacht. De raad stelt deze nota vast.

Het vierde lid bepaalt, dat tussentijdse wijzigingen van besluiten voor het vaststellen van nieuwe prijzen en het wijzigen van prijzen die afwijken van de kaders uit de nota, vooraf ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden.

Toelichting artikel 15. Financieringsfunctie

De financieringsfunctie (treasury) is een onderdeel van het middelenbeheer. Gezien de operationele kwetsbaarheid van deze functie bevat artikel 212 van de gemeentewet het expliciete voorschrift dat de Financiële verordening kaders bevat voor uitvoering van de financieringsfunctie. De uitvoering van de financieringsfunctie komt aan de orde in de paragraaf Financiering in de programmabegroting en de jaarstukken, zoals in het Besluit Begroting en Verantwoording is voorgeschreven.

In aanvulling hierop stelt het college een Treasurystatuut op dat protocollen bevat voor de dagelijkse uitvoering. Het Treasurystatuut wordt eens in de vier jaar aan de raad ter kennisname aangeboden.

Met de wet Verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden is bepaald dat decentrale overheden hun overtollige liquide middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën of andere gemeenten, waterschappen of provincies met uitzondering van de provincie Zuid-Holland (omdat daar een toezichtsrelatie mee bestaat). Hierdoor vermindert het financieel risico van decentrale overheden en hoeft de Nederlandse staat voor zijn financieringsbehoefte minder te lenen op de kapitaalmarkt. Als gevolg van deze wet is in de Financiële verordening het tweede lid, sub b. opgenomen waarin staat dat overtollige middelen uitsluitend worden uitgezet bij het ministerie van Financiën of andere decentrale overheden.

De kasgeldlimiet en de renterisiconorm zijn wettelijk geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FiDO). Overschrijding is in beginsel niet toegestaan. Gedeputeerde Staten van de provincie moeten in hun hoedanigheid van toezichthouder ingrijpen, als de kasgeldlimiet meer dan drie kwartalen wordt overschreden, maar kunnen onder bijzondere omstandigheden een tijdelijke overschrijding toestaan. Bij overschrijding kan de gemeente worden geconfronteerd met preventief toezicht op het sluiten van kortlopende (kasgeldlimiet) of langlopende (renterisiconorm) leningen. De raad wordt daarom wanneer overschrijding dreigt van de renterisiconorm daarover door het college geïnformeerd. Bij een dreiging van de overschrijding van de kasgeldlimiet van meer dan drie opeenvolgende kwartalen zal het college de raad inlichten in het derde kwartaal van overschrijding.

In lid 3 van dit artikel is vastgelegd, onder welke voorwaarde het gebruik van derivaten is toegestaan en onder welke voorwaarden langlopende leningen mogen worden aangetrokken.

Lid 4 regelt dat de gemeente leningen en garanties verstrekt ten behoeve van publieke taken.

TITEL 3. PARAGRAFEN

De paragrafen in de begroting en het jaarverslag bieden een dwarsdoorsnede van onderwerpen die van belang zijn voor het inzicht van de raad. Daarnaast geven de paragrafen extra informatie ter beoordeling van de financiële positie en risico's op de korte en langere termijn.

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft zeven verplichte paragrafen voor, namelijk Lokale heffingen, Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering, Verbonden partijen en Grondbeleid. Het staat de gemeente vrij om aanvullende paragrafen toe te voegen aan de begroting en jaarverslag (zie ook artikel 2, lid 4).

Paragrafen zijn altijd een dwarsdoorsnede van een onderwerp dat feitelijk ook in een of meerdere programma's is verwerkt. Paragrafen bieden een verdiepend inzicht door de andere invalshoek die voor het specifieke onderwerp gekozen is. Daarmee legt de gemeente ook direct het (verplichte) verband met de uitvoering van de programma's.

Toelichting artikel 16. Lokale heffingen

Artikel 229b Gemeentewet en artikel 15.33 Wet milieubeheer stellen randvoorwaarden aan de hoogte van de meeste lokale heffingen. Behalve tarieven voor het geven van gemakkelikheden en algemene belastingen mogen de lokale heffingen niet het bedrag van de geraamde kostprijs te boven gaan. Voor het vaststellen van de hoogte van de verschillende bestemmingsbelastingen en de retributies heeft de raad de geraamde kostprijs per tarief of heffing nodig.

Het college draagt daarom zorg voor een actueel overzicht van de algemene belastingen, bestemmingsbelastingen en retributies. Het college geeft aan de raad jaarlijks inzicht in de mate van kostendekkendheid van de bestemmingsbelastingen en de retributies.

Het derde lid regelt over welke feiten aangaande de lokale lasten de raad in elk geval in de verplichte paragraaf Lokale heffingen bij de programmabegroting en jaarstukken wordt geïnformeerd.

Toelichting artikel 17. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Een gemeente loopt risico's van uiteenlopende aard. Voor een deel van deze risico's kan een gemeente zich verzekeren, moeten voorzieningen worden gevormd, of is anderszins beheersing mogelijk in de bedrijfsvoering. Voor een ander deel van de risico's is dit niet het geval. Daarnaast kiezen gemeenten er soms voor om voor bepaalde verzekerbare risico's eigen risicodragers te worden door zich bewust niet voor deze risico's te verzekeren.

De niet verzekerde risico's hebben, als deze zich voordoen, (grote) financiële consequenties. Het is dus zaak dat de gemeente zich bewust is van de risico's die ze loopt, en deze beheerst. Het uitsluiten van risico's is echter niet mogelijk. Niet verzekerde risico's die zich voordoen, moet de gemeente opvangen met het eigen vermogen, door belastingverhoging of door beleidsmatige ombuigingen binnen de programmabegroting.

Het eerste lid van artikel 17 regelt dat inzicht wordt geboden in de aard en omvang van de risico's en in hun financiële consequenties in de verplichte paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de programmabegroting en de jaarstukken.

Met het tweede lid geeft het college inzicht in de dekkingsgraad voor de benodigde weerstandscapaciteit (op basis van het risicoprofiel), dat wil zeggen in hoeverre mogelijke schade en verliezen van materieel belang met de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve, onvoorzien, belastingcapaciteit) kunnen worden opgevangen. Dit is de zogenaamde weerstandsratio.

Het derde lid geeft aan dat de post Onvoorzien onderdeel uitmaakt van de beschikbare weerstandscapaciteit en beschikbaar is voor incidentele tegenvallers die onontkoombaar, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn.

Het vierde lid schrijft voor dat het college in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een overzicht opneemt van het EMU-saldo, prognosebalansen en kengetallen. Deze informatie kan worden betrokken bij de beoordeling van de financiële positie, waaronder de schuldpositie van de gemeente.

Toelichting artikel 18. Onderhoud kapitaalgoederen

Het college is verantwoordelijk voor (meerjarige) beheerplannen voor het onderhoud aan de verschillende categorieën kapitaalgoederen.

In het tweede lid van artikel 18 wordt aangegeven over welke feiten aangaande het financieel beheer van het onderhoud van kapitaalgoederen de raad in de verplichte paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen bij de programmabegroting en jaarstukken in elk geval geïnformeerd wordt. De paragraaf geeft inzicht in beleidsuitgangspunten, toekomstige ontwikkelingen en de bijbehorende financiële prognoses. Het gaat om de samenhang tussen het vastgestelde beleid (beheerplannen), huidige kwaliteitsniveaus en beschikbaar budget. Tevens wordt aangegeven of de huidige reserves of voorzieningen toereikend zijn voor de toekomstige lasten.

In lid 3 en 4 is geregeld, dat de raad tenminste eens in de vier jaar geactualiseerde beheerplannen en een nota kapitaalgoederen ontvangt. De beheerplannen voor de openbare ruimte en gebouwen worden uitsluitend ter vaststelling aan de raad voorgelegd als de kaders wijzigen of als er financiële consequenties zijn. Als daar geen sprake van is, wordt een nieuw beheerplan ter informatie aan de raad aangeboden.

Toelichting artikel 19. Financiering

De basis voor dit artikel is gelegen in artikel 15 Financieringsfunctie. Artikel 19 regelt over welke onderwerpen inzake het financieel beheer van de financieringsfunctie de raad in elk geval in de verplichte paragraaf Financiering bij de programmabegroting en jaarstukken wordt geïnformeerd.

Toelichting artikel 20. Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering is sinds de introductie van het Besluit Begroting en Verantwoording in 2004 (BBV) een verplichte paragraaf in de begroting en het jaarverslag. In deze paragraaf moet 'ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering' worden gegeven. Deze formulering geeft veel ruimte om gemeente-specifiek invulling te geven aan deze paragraaf.

De paragraaf Bedrijfsvoering beschrijft hoe de gemeente de bedrijfsprocessen die nodig zijn om beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren, beheerst en aanstuurt. Het betreft zowel beleidsmatige (primaire) processen, ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan. Door een dwarsdoorsnede te maken krijgt de raad een beter beeld hoe de gemeente dit specifieke onderwerp beheerst en welke risico's er worden gelopen. Hierbij zijn zowel de succesvolle realisatie van de programma's als de verwachtingen van burgers van invloed en stellen daardoor eisen aan die bedrijfsvoering.

Sturen en beheersen van de bedrijfsprocessen zijn niet de primaire verantwoordelijkheid van de raad, maar van het college. De raad moet zich wel een oordeel kunnen vormen over de inrichting en het functioneren van de bedrijfsvoering in de zin dat deze doeltreffend en doelmatig is ingericht. Een paragraaf Bedrijfsvoering op voldoende kwalitatief en kwantitatief niveau is daarbij essentieel. Het is van belang dat de raad kennisneemt van de paragrafen om zodoende de daarin opgenomen gemeente specifieke aandachtspunten mee te nemen in de kaderstellende en controlerende activiteiten.

De paragraaf Bedrijfsvoering kent geen voorgeschreven wettelijke structuur. Aandachtspunt is dat de paragraaf Bedrijfsvoering zich niet beperkt tot het deel dat door de organisatie wordt aangemerkt als overhead. Feitelijk kunnen alle onderwerpen met een overkoepelend karakter die de gemeentelijke organisatie betreffen in deze paragraaf aan de orde komen. Zo kunnen in deze paragraaf onderwerpen als integriteit, innovatie en privacy aan de orde komen. Maar ook de organisatiestructuur, personeelsbeleid, duurzaamheidsbeleid en investeringsbeleid kunnen aan de orde komen. Voorop staat dat de eigenheid van de gemeente bepalend is voor de onderwerpen in de paragraaf Bedrijfsvoering. Door de jaren heen kan dit veranderen doordat de raad andere prioriteiten of accenten legt, maar ook door (externe) ontwikkelingen als nieuwe wetgeving of de ontwikkeling van een nieuwe wijk.

Lid 2 regelt over welke onderwerpen de raad in ieder geval wordt geïnformeerd.

Lid 3 regelt dat in de paragraaf Bedrijfsvoering aanvullend wordt gerapporteerd over niet financiële onrechtmatigheid (inclusief fraude en het niet naleven van de wet Fido) en de voortgang van de onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid die voortvloeien uit artikel 213a van de Gemeentewet.

Niet financiële onrechtmatigheden zijn geen onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording (zie hierna). Op basis van afspraken tussen raad en college in de financiële verordening zijn deze onrechtmatigheden onderdeel van de paragraaf Bedrijfsvoering.

Fraude omvat opzettelijke handelingen door één of meerdere personen binnen de gemeente, waarbij gebruik wordt gemaakt van opzettelijke misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. Omdat fraudes onderdeel zijn van de getrouwheidsverklaring van de accountant, worden deze niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Een niet financiële onrechtmatigheid kan zich voordoen bij de Wet fido¹ en onderliggende regelingen. Aan overtredingen van de Wet fido, bijvoorbeeld overschrijdingen van de kasgeldlimiet of renterisicocnorm, zijn meestal geen (directe) financiële gevolgen verbonden. Deze onrechtmatigheden behoeven derhalve niet te worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het opstellen van het Jaarverslag 2022 legt het college verantwoording af over de rechtmatigheid op basis van een standaardmodel dat bij wet is vastgelegd.

Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. Dit begrip is van toepassing op alles wat een gemeente qua taken op zich neemt. Dit betekent dat alle handelingen van een gemeente moeten voldoen aan alle wet- en regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld arbeidsomstandigheden (Arbo), aanbestedingen, omgevingswet, subsidievoorwaarden (NB: ontbrekende afrekeningen van subsidies leiden niet tot een onrechtmatigheid), raadsbesluiten enzovoort. Van een overheidsorganisatie mag immers verwacht worden dat zij conform wet- en regelgeving handelt. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is een minder omvattend begrip. Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden verantwoord dat de baten, lasten en balansmutaties die in de jaarrekening zijn opgenomen rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat dus om de financiële beheershandelingen.

Vanaf het Jaarverslag 2022 moet het college in de paragraaf Bedrijfsvoering specifiek ingaan op de afwijkingen die geconstateerd zijn in de rechtmatigheidsverantwoording.

Afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording hebben betrekking op onrechtmatigheden (misbruik, fouten, begrotingsonrechtmatigheden) en onduidelijkheden. Deze begrippen zijn onderling niet uitwisselbaar al kan er wel sprake zijn van overlap.

Lid 4 regelt de kaderstelling op het gebied van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit betreft:

- a. het normenkader
- b. de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording
- c. de rapportagegrens in de paragraaf Bedrijfsvoering
- d. het inzicht in de maatregelen die worden genomen om afwijkingen in de toekomst te voorkomen (verbeterplan).

Ad a. het normenkader

Voor een goede totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording is belangrijk dat de geldende regelgeving duidelijk vastligt. Het college is primair verantwoordelijk voor de naleving van de wet- en regelgeving en moet dus permanent inzicht hebben in de van toepassing zijnde relevante wet- en regelgeving. Dit betreft het normenkader. Het college stuurt het normenkader naar de raad. De raad stelt het normenkader vast.

Het operationaliseren van het normenkader is een taak van het college en wordt vastgelegd in het toetsingskader. In het toetsingskader is per wet/regeling/verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing.

Het normenkader is de set aan regelgeving waaraan in het kader van de rechtmatigheid moet worden voldaan. Daarbij gaat het zowel om Europese regelgeving, wettelijke bepalingen als eigen regelgeving, zoals verordeningen vastgesteld door de raad. In dit kader zijn bij de wettelijke bepalingen alleen de financiële beheershandelingen van belang, zoals bijvoorbeeld Europese aanbestedingsrichtlijnen en niet de wettelijke bepalingen rond bijvoorbeeld naleving van privacyregels. Uiteraard moet de gemeente deze regels ook naleven, maar bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording spelen deze geen rol. Voor verordeningen geldt dat alle gemeentelijke verordeningen voor zover deze bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen onderdeel uitmaken van het normenkader. Ook andere besluiten van de raad met een kaderstellend karakter en die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen, zijn een verplicht onderdeel van het normenkader (begroting, raadsbesluiten over investeringsvoorstellen, beleidsnota's).

Ad b. de verantwoordingsgrens

1.) Bij het aantrekken van geld en het uitzetten van middelen moeten de Nederlandse decentrale overheden zich houden aan de Wet Financiering decentrale overheden (Wet fido). De belangrijkste doelstellingen van deze wetgeving zijn het zorgen voor een efficiënte financiering en een adequate risicobeheersing ten aanzien van de treasury activiteiten.

De verantwoordingsgrens bepaalt of afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden opgenomen. Dit betekent dat rechtmatigheidsfouten pas in de rechtmatigheids-verantwoording worden opgenomen en toegelicht, wanneer deze boven het door de raad vastgestelde percentage komen. De verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves. Voor zowel fouten als voor onduidelijkheden afzonderlijk geldt hetzelfde percentage. Fouten en onduidelijkheden worden niet bij elkaar opgeteld.

Ad c. de rapportagegrens

De rapportagegrens bepaalt vanaf welke omvang de afwijkingen moeten worden toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. De toelichting betreft achtergrond en oorzaak en maakt oordeelsvorming door de raad mogelijk.

Het is mogelijk dat de raad aparte rapportagegrenzen vaststelt voor het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (ongeacht of de verantwoordingsgrens wordt overschreden). Daarnaast kan de raad ook bepalen dat specifieke onderwerpen aan de orde moeten komen.

Ad d. maatregelen (verbeterplan)

Het college geeft in de paragraaf bedrijfsvoering een overzicht van de getroffen en nog te treffen beheersmaatregelen om de gerapporteerde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Toelichting artikel 21. Verbonden partijen en subsidies

Een paragraaf Verbonden partijen is voorgeschreven in het BBV als onderdeel van begroting en jaarstukken. Verbonden partijen zijn partners van de gemeente die, alleen óf in samenwerking met andere gemeenten of organisaties, beleidstaken uitvoeren.

De gemeente heeft de beleidskeuze meer of minder een regierol te pakken ten aanzien van uitvoerende taken en die taken (1) over te laten aan initiatiefnemers uit de samenleving, (2) zelf de uitvoering ter hand te nemen, of (3) in opdracht te laten uitvoeren. In deze regierol kunnen verschillende instrumenten worden toegepast, zoals subsidie of inkoop en wordt met verschillende partners samengewerkt. Daarom neemt de gemeente de meerjarige subsidiepartners ook op in deze paragraaf.

Het tweede lid regelt dat het college ook majeure ontwikkelingen benoemt of verwijst naar andere stukken voor de raad. Dit lid stelt regels aan de verantwoordingsinformatie over deelnemingen, mede op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Specifiek wordt ingegaan op nieuwe verbonden partijen, het beëindigen van bestaande verbonden partijen, het wijzigen van bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij bestaande verbonden partijen. Ingevolge het BBV wordt een lijst van verbonden partijen bijgehouden.

Lid 3 betreft de verstrekking van gemeentelijke subsidies. De hiermee samenhangende middenstroom raakt aan de kaderstellende rol en het budgetrecht van de raad.

Lid 4 regelt dat het college vierjaarlijks een geactualiseerde nota over de gemeentelijke verbonden partijen ter behandeling en vaststelling door de raad aanbiedt.

Lid 5 betreft kaderstelling voor het Delftse subsidiestelsel. De Delftse subsidiesystematiek bestaat uit een door de gemeenteraad vastgestelde Algemene Subsidieverordening en de verordening Financiële en Materiële gelijkstelling en daarnaast de door het college vastgestelde nadere uitvoeringsregels, zoals de Subsidieregeling subsidie gemeente Delft 2020.

De Algemene subsidieverordening en de verordening Financiële en Materie bevatten algemene uitgangspunten en regels voor subsidieverstrekking en worden periodiek geëvalueerd alsmede naar bevind van zaken geactualiseerd (bijv. gewijzigde wet- en regelgeving) en vastgesteld door de raad. Het vaststellen van de Subsidieregelingen en Beleidsregels is een collegebevoegdheid.

Omdat programmabegroting, jaarstukken en nota's openbare stukken zijn, kan vermelding van bepaalde in de Financiële verordening vereiste informatie de belangen van de gemeente schaden (bijvoorbeeld het voornemen om een financieel belang af te stoten kan in bepaalde situaties de onderhandelingspositie van de gemeente aantasten). Deze informatie wordt vanzelfsprekend vooraf en tijdens de onderhandeling niet herkenbaar in de programmabegroting, jaarstukken en openbare nota's vermeld, maar naderhand wel verantwoord.

Toelichting artikel 22. Grondbeleid

Een belangrijke taak van een gemeente is het daadwerkelijk ingrijpen in de ruimtelijke ordening van een gemeente door zelf vastgoedlocaties te (laten) ontwikkelen. De uitgangspunten van het financieel beleid ten aanzien van het grond- en vastgoedbedrijf horen bij de raad thuis.

Het tweede lid regelt, dat het college jaarlijks het geactualiseerde Meerjarenprogramma Grondontwikkeling (MPG) ter informatie aan de raad stuurt. Via deze nota wordt de raad geïnformeerd over de uitvoering van de kaders voor het toekomstig grond- en vastgoedbeleid. Tevens wordt bepaald, dat een tussentijdse rapportage wordt uitgebracht over het MPG. Dit gebeurt in de vorm van het t-MPG, gelijktijdig met de najaarsrapportage.

Het derde lid verwijst naar de verplichte paragraaf Grondbeleid in de programmabegroting en de jaarstukken. Daar de programmabegroting, jaarstukken en nota's openbare stukken zijn, kan vermelding van bepaalde in de verordening geëiste informatie de belangen en/of de (onderhandelings-)positie van de gemeente schaden. Zulke gegevens worden niet herkenbaar opgenomen in de programmabegroting, jaarstukken en openbare nota's.

Het vierde lid verwijst naar de inhoud van het (t)MPG.

TITEL 4. FINANCIËLE ORGANISATIE EN ADMINISTRATIE

Toelichting artikel 23. Administratie

In dit artikel worden de kaders gegeven voor de inrichting van de administratie van de gemeente. In hoofdlijnen wordt opgedragen welke gegevens moeten worden vastgelegd en aan welke eisen de vastgelegde gegevens moeten voldoen. Deze verordening regelt niet -inherent aan het dualisme- de regels en activiteiten die daarvoor in de uitvoering nodig zijn. Dat is een taak van het college.

Toelichting artikel 24. Registratie bezittingen, activa en vermogen

Voor een goed beeld van de financiële positie is een volledige registratie van de gemeentelijke bezittingen onontbeerlijk. De noodzaak om de investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut te registreren indien zij volledig zijn afgeschreven ontbreekt, immers de gemeente kan deze investeringen niet overdragen aan derden en leidt tot administratieve ballast.

Om een volledige registratie van de gemeentelijke bezittingen te borgen zal het college de registratie periodiek controleren en bij afwijkingen maatregelen tot herstel treffen.

Toelichting artikel 25. Financiële organisatie

In dit artikel worden uitgangspunten voor de inrichting van de financiële organisatie gegeven, waaraan het college bij het stellen van regels voor de ambtelijke organisatie invulling zal geven.

Een belangrijk onderdeel van de administratie is de financiële administratie. Bij algemene maatregel van bestuur stelt het Rijk eisen aan de verantwoordingsinformatie van gemeenten. In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn onder andere waarderingsgrondslagen, balansindeling en verplicht op te leveren financiële gegevens vastgelegd. Vanuit de financiële administratie moeten gegevens worden aangeleverd voor de financiële verantwoordingsinformatie aan de raad, maar ook aan Gedeputeerde Staten in hun rol als toezichthouder, het rijk, de Europese Unie, etc.

De inkoop en de aanbesteding van werken, leveringen en diensten zijn belangrijke en kwetsbare activiteiten die een groot budgettair effect kunnen hebben. Het hanteren van een protocol is naast de desbetreffende administratieve aspecten ook te zien als een vorm van risicobeheersing. De aansprakelijkheid kan worden beperkt en er wordt jegens derden rechtszekerheid gecreëerd. Dit artikel legt aan het college de zorg op om regels op te stellen voor de aanbesteding van werken en inkoop van goederen en diensten. De regelgeving van de Europese Unie dient daarbij nageleefd te worden. Doordat de regels worden vastgelegd kan de accountant bij zijn controle van de jaarstukken nagaan of de interne regels (en de Europese regelgeving) zijn nageleefd, het is een onderdeel van de rechtmatigheidstoets. De accountant beoordeelt hiervoor eveneens het systeem van interne regels.

Toelichting artikel 26. Interne controle

Het college zal voor de inrichting van de financiële organisatie maatregelen laten treffen door de organisatie op het gebied van interne controle, bijvoorbeeld een adequate functie-scheiding. Voor een goede interne controle zijn aanvullende onderzoeken nodig. Op grond van de uitkomsten van de onderzoeken worden bij tekortkomingen maatregelen tot herstel getroffen, waarbij de raad over de uitkomsten van de onderzoeken en de eventuele maatregelen tot herstel op de hoogte wordt gebracht. De genoemde onderzoeken in dit artikel omvatten niet de interne onderzoeken van het college naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur. Regels voor deze interne onderzoeken zijn opgenomen in de verordening artikel 213a Gemeentewet.

TITEL 5. OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Toelichting artikel 27. Overgangsbepaling

In dit artikel wordt toegelicht dat op investeringen van vóór 2018 het toenmalige landelijke beleid van toepassing blijft. Dit is conform de inwerkingtreding destijds die enkel verplichtend werd voor nieuwe investeringen.

Toelichting artikel 28. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in de plaats van de vorige verordening die is opgesteld op grond van artikel 212 Gemeentewet.

Toelichting artikel 29. Citeertitel

In dit artikel wordt de naam gegeven, waarmee men in de gemeentelijke stukken naar deze verordening kan verwijzen.

BIJLAGE

Toelichting Bijlage 1 Afschrijvingsbeleid

In het tweede lid, onder a, van artikel 212 van de Gemeentewet is opgenomen, dat de Financiële verordening in elk geval de regels voor waardering en afschrijving van activa bevat. Hieraan is in artikel 9 van deze verordening invulling gegeven.

Voor de bepalingen over afschrijvingsmethodieken en afschrijvingstermijnen van de immateriële en materiële vaste activa wordt in de verordening verwezen naar de bijlage bij de verordening. In de bijlage zijn naast de methodiek (lineair) de afschrijvingstermijnen voor de verschillende categorieën immateriële vaste activa, materiële vaste activa met economisch nut en materiële vaste activa met maatschappelijk nut opgenomen.

Activa met een geringe aanschafwaarde of vervaardigingsprijs worden, met uitzondering van gronden en terreinen, niet geactiveerd. Het grensbedrag zorgt voor een verlaging van de administratieve lasten.

Tevens is van de mogelijkheid gebruikgemaakt om voor bepaalde vaste activa een maximale afschrijvingstermijn op te nemen in plaats van een vaste afschrijvingstermijn. Van een maximale afschrijvingstermijn kan met de afschrijvingstermijn naar beneden worden afgeweken. Reden hiervoor is, dat de economische levensduur van bijvoorbeeld nieuwe activa langer is dan die van de oude. Of dat beter kan worden geanticipeerd op de verschillen die zich binnen Delft kunnen voordoen. Door het opnemen van de maximale afschrijvingstermijn kan een kortere afschrijvingstermijn worden toegepast zonder hiervoor in de verordening een aparte bepaling op te nemen.

Riolering:

Het BBV staat toe te sparen voor toekomstige vervanging van rioleringen. De exploitatie wordt jaarlijks belast met een dotatie aan de voorziening Riolering. De middelen binnen deze voorziening dienen daarmee als dekkingsbron voor de vervanging van het riool. Delft maakt gebruik van deze mogelijkheid in het BBV, waardoor de exploitatielasten voor het taakveld Riolering minder fluctueren. In het geval dat de voorziening (tijdelijk) niet toereikend is, zal worden overgegaan tot activeren.

Sinds 1 januari 2017 is ook het activeren van investeringen met maatschappelijk nut verplicht. Het Besluit Begroting en Verantwoording laat een aanzienlijke beleidsvrijheid aan gemeenten voor het zelf vaststellen van de eigen afschrijvingsmethodieken en afschrijvingstermijnen. Natuurlijk geldt hierbij wel het criterium dat gemeenten de afschrijvingstermijn van een actief moeten afstemmen op de verwachte gebruiksduur. Indien dit wordt nagelaten, wordt het getrouwe beeld van de jaarrekening aangetast.